

Datum
2019-10-02

Adress
Malmö stad
Kulturförvaltningen
Baltzarsgatan 31
205 80 Malmö

Diarienummer
KN-2019-3205

Yttrande

Till
Kulturdepartementet

Remiss - Rapporten demokratins skattkammare - Förslag till en nationell biblioteksstrategi, Svar senast 15 oktober Ku2019/00550/KO

Sammanfattning

Malmö stad, genom kulturnämnden, är i huvudsak positiv till de förslag som lyfts i strategin. Malmö stad lyfter vissa åtgärder som i stadens mening bör vidtas för att strategins förslag ska kunna förverkligas och vara ett gemensamt ansvar för hela landets bibliotek.

Yttrande

Den föreliggande rapporten spänner över ett brett spektrum av bibliotekens frågor och utmaningar. Den innehåller flera förslag på reformer som kan komma att säkerställa en relevant och uppdaterad biblioteksverksamhet för medborgarna de närmsta 10 åren.

Malmö stad har sedan flera år tillbaka tilldelats nationella biblioteksuppdrag. Därför är förslaget till nationell biblioteksstrategi ett mycket viktigt strategiskt dokument för biblioteksverksamheter i Malmö. Malmö stad välkomnar initiativet att utarbeta en nationell biblioteksstrategi.

Malmö stad anser vidare att strategin på sikt bör kompletteras med en handlingsplan som skulle bryta ner strategin i uppföljningsbara delmål med flera ansvariga och delaktiga parter. Detta behövs för att förverkliga ambitionerna samt säkerställa en hållbar och välförankrad strategi som skapar mervärde för medborgarna i ett längre perspektiv. Det lokala perspektivet är i Malmö stads bedömning en förutsättning för att kunna uppnå den demokratiska vision som den nationella biblioteksstrategin vill uppnå – ett bibliotek för alla.

I Malmö stads bedömning framgår det inte tydligt hur arbetet med biblioteksstrategin ska finansieras. Utredaren anger att den totala kostnaden för de reformer som föreslås i strategin

är 250 mkr per år vilket motsvarar bidraget till satsningen *Stärkta bibliotek*. Enligt Malmö stad stödjer den typen av satsningar bibliotek som en demokratisk kraft i samhället, vilket också är i linje med strategins mål och vision. Malmö stad utgår därför från att finansieringen av biblioteksstrategin inte ska tas från *Stärkta bibliotek*.

Malmö stad anser att i biblioteksstrategin är tre områden mest strategiskt viktiga, både ur Malmö perspektiv och ur nationellt perspektiv. Dessa områden är: demokrati med särskilt fokus på mångspråk, nationella digitala bibliotekstjänster samt gemensam infrastruktur för svenskt biblioteksväsen.

Demokrati och mångspråk

Malmö är en stad som präglas av människor med olika språkbakgrunder och kulturer. För att möta behoven från medborgarna behövs olika typer av kompetenser hos biblioteken, exempelvis mångspråkig personal eller interkulturell kompetens. Kompetenskraven ökar också när det gäller medieförsörjning på olika språk, programverksamhet på olika språk, material på lättläst svenska samt samhällsinformation. Enligt Malmö stads bedömning är dessa frågor något som biblioteken i Sverige måste utveckla tillsammans. Malmö stad ställer sig därför bakom de insatsförslag som lyfts fram i strategin gällande möjligheter att anställa personal med mångspråkig kompetens och en statligt finansierad lånecentral.

Att etablera en lånecentral i likhet med dagens Internationella biblioteket, anser vi vara nödvändigt för att säkerställa ett rikt och relevant utbud av litteratur för alla, oavsett bostadsort. Lånecentralen bör, i Malmö stads bedömning, även utföra konsultativa insatser inom området. Det skulle vara en fördel om den nationella biblioteksmyndigheten skulle vara huvudman för lånecentralen men om verksamheten uppdragsvis skulle vara utlokaliserad till en plats där behovet av litteratur på främmande språk är särskilt stort, till exempel i Malmö där en tredje del av invånarna är födda utanför Sverige.

Malmö stad är positiv till reformen att utveckla nationella resursbibliotek för de nationella minoriteterna.

Nationella digitala bibliotekstjänster

Strategins mål är ett demokratiskt samhälle där alla fritt ska kunna ta del av litteratur och kunskap på sina egna villkor. Malmö stad delar utredarens uppfattning att för att det målet ska nås är digitalisering en nödvändighet.

Under en längre tid har folkbiblioteken brottats med stora utmaningar att tillgängliggöra e-böcker som svarar mot de behov som medborgarna har. Både utbudet, tekniken, juridiken och ekonomin är utmaningar som är omöjliga att lösa lokalt. Malmö stad ställer sig därför bakom flera förslag i strategin: förslaget att utveckla en nationell plattform för utlån av e-böcker och e-ljudböcker som är anpassad efter olika målgruppers behov samt förslaget om ett nationellt bibliotekskort och förslaget om digitalisering av svensk litteratur.

Malmö stad har under en längre tid ett välutarbetat samarbete med Kungliga Biblioteket för utveckling och drift av flera nationella digitala tjänster (Världens bibliotek, Bibblix, och Digi-teket). Liknande satsningar beskrivs i strategin och i reformförslagen vilket Malmö stad bedömer positivt. Malmö stads samarbete med Kungliga Biblioteket kring nationella digitala tjänster är ett konkret exempel på bra samverkan och fungerande partnerskap.

Fokus i strategin ligger till stor del på medier och samlingarna. Av denna anledning vill Malmö stad uppmärksamma ytterligare en nationell digital tjänst som Malmö stad har på uppdrag från Kungliga Biblioteket, som dock inte nämns i strategin – *Bibblan svarar*¹. *Bibblan svarar* är en webbplattform för folkbibliotekspersonal i hela Sverige. Genom plattformen svarar bibliotekspersonalen på frågor från invånare över kommungränser och regioner. I denna tjänst kommer bibliotekariernas kompetens som källkritisk coachande sparringpartners både medborgare och samhället till stor nytta.

Gemensam infrastruktur

Sveriges bibliotek har länge varit i behov av en tydlig och uttalad struktur kring gemensamma intressen och tjänster. Strategin lyfter i detta avsnitt flera områden som landets bibliotek bättre kan samarbeta kring.

De uppgifter som strategin tillskriver en nationell biblioteksmyndighet är delvis nya, som till exempel biblioteksjuridik, men till stor del handlar det om uppgifter idag ligger hos Kungliga Biblioteket. I Malmö stads bedömning bör detta avsnitt i strategin förtydligas.

I strategin tar man inte hänsyn till den roll som Kulturrådet spelar för folkbiblioteken.

Malmö stad ställer sig bakom strategins förslag om en styrelsemyndighet samt dess föreslagna verksamhetsområden.

Vidare anser Malmö stad att det i strategin föreslagna fortbildningsinstitutet för bibliotekari-er, kommer möjliggöra kompetensutveckling, särskilt inom områden där det är omöjligt för enskilda bibliotek att ge kompetensutveckling. Detta anser Malmö stad är positivt. Malmö stad vill samtidigt föreslå att målgruppen utökas så att den omfattar alla personalfunktioner som finns på bibliotek, till exempel bibliotekspedagoger, kommunikatörer med flera.

Malmö stads bedömning är att de föreslagna insatserna bör genomföras i nära samverkan med biblioteksinstitutionerna/verksamheterna samt genom digitala utbildningar vilket skulle ge större möjlighet till fler deltagande bibliotekarier.

Malmö stad ställer sig bakom förslaget om att utveckla digitala lösningar som ska kunna användas av fler bibliotek. Malmö stads bedömning är att det är av yttersta vikt att dessa lösningar utarbetas och implementeras med verksamhets- och användarperspektiv i fokus.

¹ <http://www.bibblansvarar.se>

Ordförande

.....
Frida Trollmyr (S)
.....

Kulturdirektör

.....
Pernilla Conde Hellman
.....